

תצפית הר גמל

הר גמל המתנשא לרום של 857 מ' נקרא כך על שם צדודיתו המזכירה גמל הכורע ופניו אל מול המכתש. מהתצפית ניתן לראות כמעט את כל המכתש וכן את מצפה רמון.

ההר הינו טבעי לגמרי והוא מורכב משני שכבות סלע, התחתונה מורכבת מחוואר ועשירה במאובנים ויוצרת נוף מדרוני והעליונה מורכבת מסלע גיר קשה יותר. הר זה הוא שריד של רמות שהסחיפה והבלייה הסירו חלק ניכר משכבות הסלע סביבן. מכיוון שהשכבה העליונה קשה יותר היא שמרה על השכבה הרכה מלהתבלות ולהיסחף, תופעה זו נקראת הר משאר.

סדקים ליד הר גמל

חלקו התלול של מצוק מכתש רמון בנוי מסלעי גיר ודולומיט קשים מתצורת חביון. בקרבה לקצה המצוק מופיעים סדקים שכיוונם מקביל לכיוון המצוק. מתחת להר גמל נמצא סדק עמוק אשר מצדו השני קיר סלע בעל מצוק תלול לכיוון המכתש. הסדק הולך ונפער והקיר שמאחוריו כבר נוטה לכיוון המכתש ולכן מועד ליפול. מדרום מערב להר גמל נמצאת מרפסת תצפית קטנה, אשר בנויה על גוף סלע שמופרד מהמצוק על ידי סדק גדול. המרפסת סדוקה מאד ובמצוק מתחתיה יש צנירים שפוגעים ביציבות שלה. מחקר על מצוקי כלל ארץ המכתשים נעשה לאחרונה על ידי מו"פ מדבר וים המלח עבור המועצה המקומית ומשרד התיירות. המחקר בחן את קצב נסיגת המצוק ובמסגרתו פותח מודל להערכת קצב נסיגה מקומי ועכשווי על בסיס נתונים סטרוקטורליים (נטייה ועובי השכבה שיוצרת המצוק)

תצפית פנורמית – מכתש רמון

ומורפולוגיים (גובה המצוק ומידת כיסוי בסיס המצוק בדרדרת מגלישות קודמות). יישום ראשוני של המודל על מצוק מצפה רמון מעיד שלמרות כל האמור לעיל, קצב הנסיגה איטי במיוחד אך מאופיין בשונות רבה. בגבעת הגמל עצמה נמצאה קרקע עתיקה אשר השתמרה בתוך הסדקים. תצפית זו מעידה כי הסדקים לא התפתחו משמעותית באלפי השנים האחרונות. המחקר מראי כי ישנם מספיק איזורים בטוחים באתר הגמל ושניתן לפתחו כאטרקציה תיירותית.

[לחזרה לתמונת התצפית](#)

מצפה הכוכבים על שם וויז

מצפה הכוכבים הגדול ביותר בישראל הוקם בשנת 1971, הינו המצפה המחקרי היחיד בישראל והוא משמש מאז הקמתו את אוניברסיטת תל אביב וגופים אחרים השוכרים את הטלסקופים השונים באתר. מיקומו באזור זה, ברום של 875 מ' מעל פני הים, ריחוקו הגיאוגרפי מהים (גורם לכך שימים רבים בשנה הם ללא עננות) וכן מיקומו ביחס למצפים אחרים בעולם הן סיבות לחשיבותו של המצפה. התנאים באזור אופטימליים והמצפה נהנה מכ-300 לילות בהירים/יבשים בשנה. המצפה מתגאה בכמה תגליות בולטות ביניהן: חיפוש ומציאת כוכבי לכת מחוץ לנערכת השמש, גילוי למעלה מ-40 אסטרואידים חדשים, מציאת נוכחות של מולקולות מים בשביטים ועוד.

[לחזרה לתמונת התצפית](#)

הר רמון

ההר השלישי בגובהו בארץ והפסגה הכי גבוהה בנגב. ההר מתנשא לרום של 1037 מטר מעל פני הים והוא חלק מקמר הרמון. בעבר לפני שהמכתש נוצר עקב פעילות אירוויבית (בלייה של המסלע), פסגת הקמר הייתה יותר במרכז המכתש והתנשאה על פי ההערכות בין 1200-1500 מטר. כיום, הקמר משתפל מהר רמון אל עבר הערבה בכיוון דרום- מזרח והוא חלק מקו פרשת המים הארצית, מדרום-מזרח המים נעים לתוך המכתש ומשם לים המלח ומצפון-מערב המים נעים דרך נחל ניצנה אל הים התיכון.

[לחזרה לתמונת התצפית](#)

קרני רמון

במערב המכתש ניתן להבחין בגבעות בולטות בצבעם השחור כנגד שכבות הסלע הלבנות של קרקעית המכתש. הגבעות הינן געשיות, כלומר הן נתגבשו מתוך מאגמה שפרצה בזמן הקרטיקון התחתון (כ-120 מיליון שנה). תאי המגמה התקררו קרוב לפני השטח ולעיתים פרצו וקלחו על פני הקרקע ויצרו אזור בעל גיוון רב בסלעים מאגמתיים. בגבעות אלו ניתן לצפות גם בתופעת הפריזמות - שפך בזלת בעל הופעה של עמודים משושים. הופעה זו נגרמת בעקבות סידוק הנגרם הודות לקירור מהיר של שפך הבזלת. סדקים משושים/ מחומשים מאפשרים קירור והתכווצות תוך שמירה על התאמה מרבית בין עמודי הסלע. מקורו של שפך בזלת זה הוא באחד מהרי הגעש שהיו פעילים באזור. שרידים להרי געש אלו ניתן לראות כיום בגבעת געש במזרח המכתש או בהר ערוד במערב המכתש.

לאחר ששכבו ההתפרצויות הוולקניות, עבר האיזור בלייה נמרצת אשר חילקה את המשטחים המאגמתיים לגושים נפרדים הנראים כיום כגבעות. הגבעות כוסו בחולות צבעוניים שהורבדו בתקופה שלאחר מכן (תצורת חתירה, לפני 105-100 מיליון שנים), חשיפה מחדש של אותן גבעות קרתה רק מיליוני שנים לאחר מכן כשקרקעית המכתש נחשפה גם כן.

[לחזרה לתמונת התצפית](#)

הר ערוד

הגבעה געשית הבולטת ביותר מבין גבעות קרני רמון. הר ערוד הינו הר געש קדום שאינו פעיל עוד בימינו, בפסגתו ישנה עדות לכך- אגם של לבה קרושה.

בפברואר 2003 התרסקה מעבורת החלל של נאס"א "קולומביה" ואיתה נספו שבעת אנשי הצוות ביניהם האסטרונאוט הישראלי הראשון - אילן רמון. לאחר האסון ניתנו לשבע הגבעות הבולטות של קרני רמון שמות על שם חברי הצוות, ולכן הר ערוד הבולט נקרא גם גבעת רמון על שם אילן רמון.

[לחזרה לתמונת התצפית](#)

נחל רמון

הערוץ המרכזי והחשוב ביותר בתוך המכתש. הנחל מתחיל מהקצה הדרום מערבי של המכתש, הר רמון (לימינכם) ברום של כ-900 מ' משם הוא מתחתר במרכז המכתש עד אזור חאן בארות שם הוא פונה דרומה, יוצא מהמכתש ב"שער הרמון" ונשפך לנחל נקרות ברום

תצפית פנורמית – מכתש רמון

של כ-400 מ'. אורך הנחל הינו כ-40 ק"מ והוא מנקז את כל שטח המכתש. ניתן לראות אותו בקלות בנוף על פי הצמחייה שצומחת בגדותיו לאורך כל השנה. מכיוון שהנחל אוסף את כל תוצרי הבליה של הסלעים במכתש, ניתן למצוא שפע רב של חלוקים מסלעים שונים. הנחל הינו נחל אכזב (ואדי) אך כמה פעמים בשנה ניתן לצפות בתופעה מרגשת במיוחד – שיטפונות. במהלך שטפון כל המים במכתש מתכנסים לנחל רמון וסוחפים איתם חומרים שהתבלו אל מחוץ למכתש, כך שבעצם המכתש מעמיק וגודל כל הזמן אם כי בקצב איטי מאוד. הנחל הוא בית גידול ומערכת אקולוגית ענפה למגוון של בעלי חיים וצמחים, ניתן להתרשם לאורכו במגוון תופעות גיאולוגיות מיוחדות במינן וכן בשכבות סלע מתקופות היורה והטריאס שאינן חשופות כמעט בשום מקום אחר בארץ.

[לחזרה לתמונת התצפית](#)

מפער פיטם

מפער פיטם הינו אחד מן המעברים בקיר הדרומי של המכתש דרכם ניתן לעבור בין המצלעות של המכתש. בניגוד לקיר הצפוני של מכתש רמון, שהמצוק בו שלם וגבוה לכל אורכו, הקיר הדרומי של המכתש שבור ומקוטע על ידי כמה מפערים שדרכם זורמים נחלים אל המכתש ויוצאים ממנו. המפערים נוצרו בעקבות רעידות אדמה שהתרחשו על העתק הרמון החוצה את הקיר הדרומי לאורכו (והינו העתק אחד מסדרת העתקים הנקראים שברי הרוחב של הנגב). למרות המפערים הרבים, הנחל העיקרי המנקז את מכתש רמון הוא נחל רמון, אשר מתחיל בחלקו המערבי ביותר של המכתש וזורם לכל אורכו עד לנקודת היציאה שלו בשער רמון.

[לחזרה לתמונת התצפית](#)

שן רמון

הר הבנוי מסלע פלוטוני שחור (מאגמה שהתקררה בעומק לכדי יצירת סלע הנקרא מיקרו-גרניט). ההר מתנשא לגובה 655 מ'ומהווה חלק מהמצוק הדרומי של מכתש רמון. מקורו של סלע המיקרו-גרניט בכיס מגמטי שחדר לאזור לפני 127-123 מיליון שנים, בתקופת הקרטיקון התחתון, עוד לפני שלב הקימוט אשר יצר את רכס מחמל. הגבישים הגדולים יחסית של המיקרו-גרניט מעידים על קירור איטי בעומק. רק לאחר התחורות המכתש נחשף סלע זה לפני השטח.

[לחזרה לתמונת התצפית](#)

תצפית פנורמית – מכתש רמון

הר קטום ומרפק

הרי שולחן הנמצאים מחוץ למכתש, תחתית ההר לבנה ועשויה מסלע קירטון רך ואילו מעליו שכבה כהה וחזקה יותר העשויה מסלע צור, שני השכבות שייכות לחבורת הר הצופים (כ-90 מיליוני שנים ועד לפני כ-65 מיליוני שנים) וניתן לראותה הרבה בארץ. הרים אלו הינם הרי משאר (בדומה להר גמל) והרמה השולחנית השתמרה בגלל שהשכבה הקשה יותר מגינה על השכבה הרכה מפני בלייה.

הר קטום (הקטן יותר מבין השניים) ידוע גם בשמו הנוסף "הר היחידה" על שם יחידת סיירת מטכ"ל שבעבר היו מסיימים שם מסלול ההכשרה בטקס שכלל גם השארת סמל היחידה באבנים לבנות על רקע המסלע השחור.

[לחזרה לתמונת התצפית](#)

הרי ירדן

ההרים הרחוקים הנראים באופק אינם עוד בישראל, הרי ירדן רחוקים מהתצפית מעל 50 ק"מ ועדיין בתנאי ראות טובה ניתן לראות כלי רכב נוסעים בכבישי ירדן. החלק הדרומי של רכס הרי ירדן נקרא גם הרי אדום וגובהם מתנשא למעל 1500 מטרים.

בין הרי ירדן לנגב משתרעת הערבה, עמק זה הינו גבול טבעי המשתרע ממפרץ אילת בדרום ועד דרום ים המלח בצפון והוא נוצר בעבות פעילות טקטונית. בעמק זה יש גבול בין שני לוחות טקטונים שונים, הלוח הערבי ממזרח והלוח האפריקאי (עליו אנו יושבים) ממערב. גבול זה הוא חלק מהשבר הסורי-אפריקאי והוא מוקד לרעידות אדמה רבות באיזורינו, בגלל אותן רעידות אדמה ישנה הסטה אופקית של 105 ק"מ בין שני הלוחות כך שבעצם הסלעים האדומים שאנו רואים בירדן היו לפני הפעילות הטקטונית 105 ק"מ דרומה יותר.

[לחזרה לתמונת התצפית](#)

הר ארדון

הר ארדון מתנשא לגובה 722 מ' מעל פני הים וכ-200 מ' מעל קרקעית המכתש. ההר נמצא במזרח המכתש, בין שתי בקעות: בקעת ארדון מדרום ובקעת מחמל מצפון. מצוקיו תלולים וכשמעפילים אל פסגתו ניתן להבחין בין נשימה לנשימה במעבר בין אבן החול הצבעונית והרכה בחלקו התחתון - לגיר הקשה בחלקו העליון. באופן מפתיע נגלה שהר ארדון היה

תצפית פנורמית – מכתש רמון

בעבר בקעה בין שני רכסים (כלומר קער בין שני קמרים). תופעה זו נקראת היפוך תבליט:
הקמרים התבלו ברוח ובמים באופן כה מסיבי, העמיקו ולבסוף הפכו למכתש.
מראש ההר תצפית נוף מרשימה למכתש רמון על כל צבעיו העזים ואף על ההרים מעבר.

[לחזרה לתמונת התצפית](#)